

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Filipa Dienstbiera, soudce Tomáše Langáška a soudkyně Veroniky Juřičkové v právní věci žalobce: **M. H.,** zastoupeného Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem, sídlem Purkyňova 6, Ostrava, proti žalované: **Policie ČR, Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje**, sídlem Cejl 62b, Brno, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 25. 11. 2020, č. j. KRPB-220467-7/ČJ-2020-060026-Z, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. 1. 2021, č. j. 41 A 89/2020-30,

takto:

I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá.**

II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Ladislavu Bártovi, advokátovi, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 3 400 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu a předchozí průběh řízení

[1] V červenci 2020 žalovaná rozhodla o správním vyhoštění žalobce na dobu šesti měsíců a stanovila mu dobu k vycestování v délce 30 dnů. Vyhoštění podle žalované nebránilo ani to, že na území České republiky trvale pobývají družka a syn žalobce, kteří

jsou zároveň občany Ukrajiny. Povinnost vycestovat žalobce nesplnil. Za trestný čin maření úředního rozhodnutí byl v říjnu 2020 Městským soudem v Brně odsouzen k trestu vyhoštění z České republiky, po jeho opětovném spáchání byl městským soudem v listopadu 2020 odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody a novému trestu vyhoštění.

[2] Žalovaná následně rozhodla o zajištění žalobce podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky (dále jen „zákon o pobytu cizinců"), na dobu 90 dnů, tedy do 21. 2. 2021. Uvedla, že žalobce pobývá v České republice bez pobytového oprávnění a navzdory pravomocnému rozhodnutí o správním vyhoštění a uloženému trestu vyhoštění dosud nevycestoval. Namísto zajištění nebylo možno uložit zvláštní opatření za účelem vycestování cizince z území. Žalobce nemá peníze na vycestování, není, ani nemůže být zaměstnán a opakovaně nerespektoval povinnost Českou republiku opustit. Vazby stěžovatele na družku a syna již byly hodnoceny při rozhodování o správním vyhoštění a nejsou překážkou jeho realizace. Nové tvrzení, že žalobcův život je v případě vyhoštění ohrožen ze strany mafie, vyhodnotila žalovaná jako účelové a nenasvědčující tomu, že by žalobci hrozilo skutečné nebezpečí.

[3] Krajský soud v Brně zamítl žalobu proti rozhodnutí žalované. S odkazy na judikaturu Nejvyššího správního soudu vyložil, že o správním vyhoštění žalobce již bylo pravomocně rozhodnuto, a proto si žalovaná nemusela činit pouze předběžný úsudek o možných překážkách vyhoštění stěžovatele, ale mohla vyjít z pravomocného a vykonatelného rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobce pochází z Ternopilské oblasti na západní Ukrajině, kterou Česká republika považuje za bezpečnou. Domněnku o Ukrajině coby bezpečné zemi původu nemohou prolomit ani žalobcova obecná a nekonkretizovaná tvrzení. Otázku zásahu do rodinného života řešilo již rozhodnutí o správním vyhoštění. Odhlédnout nebylo možno od protiprávního jednání žalobce spočívajícího v nevycestování z České republiky, které již mělo trestněprávní rozměr. Zájem na vyhoštění natolik zesiluje, že převažuje nad zájmem na ochraně jeho rodinného života, který lze realizovat i na Ukrajině.

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[4] Proti rozsudku podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost.

[5] Podle stěžovatele se žalovaná nijak nevyjádřila k vážné újmě, která mu hrozí a která spočívá v zabití ze strany ukrajinské mafie v případě realizace vyhoštění. Stěžovatel přitom uvedl „opakovaně konkrétní důvody", pro které se této vážné újmy obává. Žalovaná se nezabývala ani rodinnými vazbami stěžovatele a možností namísto vyhoštění uložit stěžovateli zvláštní opatření za účelem jeho vycestování. Stěžovatel rozporuje závěr krajského soudu, že žalovaná mohla vycházet z rozhodnutí o správním vyhoštění. Namítá, že žalovaná byla povinna se zabývat realizovatelností vyhoštění, a dovolává se usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS. Na rozhodnutí týkající se zajištění cizince je přitom jako na rozhodnutí o omezení osobní svobody klást zvýšené nároky.

[6] Dále stěžovatel argumentuje, že měl kde bydlet a byl schopen dodržovat zvláštní opatření podle § 123b odst. 1 písm. a), c) a d) zákona o pobytu cizinců (oznámit adresu pobytu polici a zdržovat se na ní, osobně se hlásit policii či zdržovat se na místě určeném

policií). Možností uložit tato opatření se však žalovaná zabývala nedostatečně. Krajský soud se rodinnými vazbami a s možností uložit zvláštní opatření vypořádal tak, že shledal převažující zájem na vyhoštění, neboť rodinný život lze realizovat i na Ukrajině. Možnost využití zvláštních opatření neposoudil vůbec a o zajištění rozhodl bez dostatečných důvodů. Zajištění je podmíněno dodržením zásad nezbytnosti a přiměřenosti a zohledněním individuálních okolností případu, k čemuž nedošlo. Stěžovatel zdůrazňuje zásah do jeho soukromého a rodinného života a porušení práv jeho syna na výchovu oběma rodiči.

[7] Žalovaná nevyužila možnosti se k věci vyjádřit. Uvedla pouze, že stěžovatel podal dne 30. 11. 2020 žádost o udělení mezinárodní ochrany, a Ministerstvo vnitra rozhodlo o jeho „přezajištění" podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. (Nejvyšší správní soud poznamenává, že žádost o mezinárodní ochranu nebyla úspěšná, viz podrobněji usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 177/2021-34).

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[9] Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s."), v mezích jejího rozsahu a přípustně uplatněných důvodů a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[10] Stěžovatel byl zajištěn na základě § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců. Podle tohoto ustanovení je policie *oprávněna zajistit cizince staršího 15 let* [...], *o jehož správním vyhoštění již bylo pravomocně rozhodnuto* [...] *a nepostačuje uložení zvláštního opatření za účelem vycestování, pokud cizinec nevycestoval z území v době stanovené v rozhodnutí o správním vyhoštění.*

[11] V kasační stížnosti se stěžovatel obdobně jako již před krajským soudem dovolává usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 7 As 79/2010-150, č. 2524/2012 Sb. NSS, a argumentuje, že žalovaná se měla zabývat možnými překážkami realizace správního vyhoštění a tím, zda je vyhoštění potenciálně možné. Jak ovšem vyložil již krajský soud, usnesení rozšířeného senátu se týká primárně případů, v nichž ještě nebylo o správním vyhoštění pravomocně rozhodnuto. V takové situaci je totiž nezbytné učinit si o uskutečnitelnosti správního vyhoštění předběžný úsudek (bod 27 usnesení rozšířeného senátu). Bylo-li naopak o správním vyhoštění pravomocně rozhodnuto, otázka realizovatelnosti vyhoštění již byla předmětem hodnocení. Z rozhodnutí o správním vyhoštění a v něm obsaženého posouzení se proto vychází i pro účely rozhodování o zajištění (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2013, č. j. 8 As 33/2013-35, body 36–39, na který poukázal již krajský soud, nebo např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 10. 2019, č. j. 6 Azs 150/2019-22, bod 10). Vyhodnotit je nicméně třeba případnou změnu poměrů od doby, kdy bylo o správním vyhoštění rozhodnuto (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2016, č. j. 1 Azs 84/2016-29, bod 19, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 2. 2021, č. j. 5 Azs 4/2019-18, bod 22).

[12] V posuzované věci bylo pravomocně rozhodnuto o vyhoštění stěžovatele. Z tohoto rozhodnutí bylo namístě vycházet i při rozhodování o zajištění. Otázka, zda rodinné vazby stěžovatele nebrání jeho vyhoštění, byla posouzena již v rozhodnutí o vyhoštění. Jelikož se situace od té doby nezměnila, nebyl důvod se touto otázkou znovu podrobně zabývat. Krajský soud i žalovaná správně odkázaly na závěry rozhodnutí o vyhoštění. Námitku ohrožení života ze strany mafie stěžovatel vznesl až v řízení o zajištění. Krajský soud i žalovaná nicméně vyhodnotily, že jde o obecné a nekonkretizované tvrzení, nezpůsobilé vyvrátit domněnku, že Ukrajina (Ternopilská oblast) – v rozhodné době – byla bezpečnou zemí původu. V kasační stížnosti stěžovatel toliko uvádí, že o konkrétní tvrzení šlo, aniž by vyložil, v čem přesně tedy mělo skutečné nebezpečí spočívat. Tato námitka tak nemůže být úspěšná a závěr o bezpečné zemi původu obstojí (srov. obdobně usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2021, č. j. 1 Azs 177/2021-34, bod 11, vydané ve věci stěžovatele).

[13] Změna situace, k níž na Ukrajině došlo v únoru 2022 v důsledku invaze Ruské federace a navazujícího válečného konfliktu, není v posuzované věci relevantní. Rozhodnutí o zajištění i rozsudek krajského soudu se týkají časového období, které invazi o rok předcházelo. V době, na kterou byl stěžovatel zajištěn, byla Ukrajina (Ternopilská oblast) bezpečnou zemí původu. V dané době bylo vyhoštění realizovatelné. I když nyní kvůli válečnému konfliktu není možné považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi původu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 5. 2022, č. j. 5 Azs 154/2021-28, bod 22), neuplatní se toto hodnocení zpětně na období předcházející vypuknutí konfliktu v únoru 2022 (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2022, č. j. 5 Azs 390/2020-35, zabývající se zajištěním cizince – státního příslušníka Ukrajiny, v němž rovněž nebylo přihlíženo ke změně situace na Ukrajině).

[14] Konečně ani námitka, že nebyla dostatečně zvážena možnost uložit stěžovateli namísto zajištění některé ze zvláštních opatření za účelem vycestování, není opodstatněná. Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016-38, bodu 36, závisí možnost aplikace zvláštního opatření na typovém důvodu zajištění. Ani u důvodu zajištění podle § 124 odst. 1 písm. c) zákona o pobytu cizinců není vždy vyloučena možnost použití zvláštního opatření. Přestože „*v takovýchto případech bude volba zajištění pravidlem, i zde je nutno vždy zvážit osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených ČR nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).*“ V posuzovaném případě ovšem k tomuto posuzování došlo. Žalovaná poukázala na nedostatek finančních prostředků k vycestování, skutečnost, že stěžovatel nemůže být v České republice zaměstnán a že nerespektoval povinnost Českou republiku opustit. To vedlo až k opakovanému trestnímu odsouzení stěžovatele, na což poukázal krajský soud. Ve světle těchto okolností tedy obstojí závěr, že uložení některého ze zvláštních opatření namísto vyhoštění by nepostačovalo.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Stěžovatel se svými námitkami neuspěl. Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí ani z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.), a proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[16] O náhradě nákladů řízení Nejvyšší správní soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel ve věci neměl úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Žalované v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že se jí náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

[17] Stěžovatel byl zastoupen advokátem, kterého mu ustanovil krajský soud. Odměnu za zastupování a hotové výdaje platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 a § 120 s. ř. s.). Za jeden úkon právní služby spočívající v podání kasační stížnosti včetně jejího doplnění [§ 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] náleží zástupci odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 odst. 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Nejvyšší správní soud proto ustanovenému zástupci přiznal částku 3 400 Kč, která mu bude vyplacena do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. října 2022

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu